

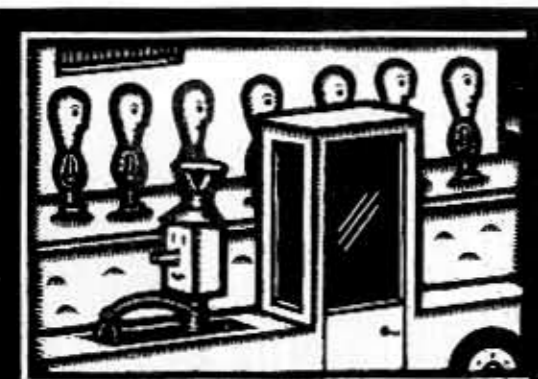
"TARJOAN LÄHTÖKOHTIA, EN KERTOMUKSIA"

-MATTI HAGELBERGILTÄ UUSI ALBUMI JA SARJAKUVAOOPPERA

HERRA MATTI HAGELBERGIN UUDESSA ALBUMISSA, 128-SIVUISSESSA HOLMENKOLLENISSA LAURI KENTTÄÄ EI NÄHDÄ KUIN KAHESSA TARINASSA. HAGELBERG ON PYSTYTÄNYT LEIRINSÄ TÄLLÄ KERTAA MAAN PINNALLE. SE EI KUITENKAAN TARKOITA ARKIREALISMIA SAATI SITTEEN MIELIKUVITUKSETTOMUUTTA.

Ainakin näennäisesti albumissa on pääosassa arki tai meidän maailmamme näköinen maailma. Holmenkollenin keskeisiä kertomuksia on Valkoisen miehen taakka, jossa Matti Hagelbergin asunnolla vietetään siivouspäivää. Monien tarinoiden henkilöahmot ovat todellisia: muun muassa Albert Speer, Walt Disney, Aatos Setä, Jorma Ollila ja Jacques Cousteau asuttavat Hagelbergin universumia. Tarinat kuitenkin vain viittaavat reaali maailmaan, eivät kerro siitä.

"Aloin tehdä käsikirjoituksia sarjoihin vuoden 1998 kesällä. Minulla oli kokonaisuudesta aika tarkka käsitys jo alussa. Aluksi albumin piti olla 80-sivunen, mutta nostin pian sivumäärää."

JORMA OLLILAN OLI PYYDETTÄVÄ KULJETTAJAANSA AJAMAAN PELASTUSARMEIJAN RUOKAJONON OHI VARMISTUAKSEEN, ETÄ SE VIELÄ OLI SIELLÄ...

Holmenkollen on yksi vuoden upeimpia sarjakuva-albumia, maailmanlaajuisesti. Sitä voi pitää Hagelbergin magnum opuksena jo siksi, että niin tarinankerronta kuin erityisesti raaputusjälki ovat hioutuneet entisestään. Kuvat syöksyvät liki lukijaa.

"En usko kehitykseen. Vasta kun B.E.M. on valmis kokonaisuus, siitä voi sanoa jotain. Mä kiusaa aikajana-ajattelu, se tuo mieleen ajatuksen omasta vanhuudesta."

Koska Hagelberg kritisoi yksinkertaistavaa aikajana- ja kehitysajattelua, on varsin luontevaa, että tämä näkyy myös hänen tarinoissaan. Hagelbergin tavaramerkiksi ovat muodostuneet lyhyet, avoimet kertomukset. Tarinat jätetään tietoisesti lopusta "kesken", civätkä ne etene perinteisen aristoteelisen draaman kaaren mukaisesti.

VILLE HÄNNINEN

"Pitkät tarinat eivät ole minusta kovin kiinnostavia.

Haluun tarjota lähtökohtia, en kertomuksia. Teen fragmentteja, jotka ovat sitten yhteydessä toisiinsa, maailmaan ja universumiin. On tärkeää, että lukijalla on mahdollisuus tulkita tarina valmiiksi. Suljettu tarina ei kiinnosta minua henkilökohtaisesti, ei tekijänä eikä lukijana."

"Viime albumini Tikapuuhermoston (1998, Jalava) tein vain siksi, että halusin kokeilla pitkää tarinaa. Se oli kuitenkin nonsense-pohjalla. Joissakin arvosteluissa Tikapuuhermostosta sanottiin, että 'se tempaisi mukaansa', mikä pelästyi minut pahasti."

Voi siis sanoa Hagelbergin pyrkivän vieraannuttamaan lukijansa. Asioiden ei tarvitse olla helppoja – eikä varsinkaan väkisinväärnetyllä tavalla hauskoja.

"Toisaalta jotkut tarinat Holmenkollenissa koskettavat. Kun Cousteau tulee hanasta, voin itse tuntea sen tuskan. Mutta ehkä kyse ei olekaan niinkään vieraannuttamisesta kuin siitä, että ei

tee asioita helpoimman kautta. Toisella kädellä tuon lukijaa luokseni, toisella vedän häntä naamasta ulospäin."

"Minusta tarkoituksellinen hauskuuttaminen ei koskaan onnistu. Yritän tehdä tekstejä, jotka huvittavat, mutta se on vain kuorrutusta. Yritän aina jättää taakse syvemmän ulottuvuuden.

OOPPERA JA SARJAKUVAT OVAT MELODRAAMAA

Albumin lisäksi syksyn kuluessa on nähty B.E.M.-sarjakuviin perustuva Marsin mestarilaulajat -oppera. Ooppera perustuu useaan eri Hagelbergin tarinaan. Pohjatekstinä on ollut muun muassa Sarjakuvastin 3:n tarina Marsin uudisasukkaat. Maallikko saattaa kuitenkin pohtia hyljää mielessään, mitä

yhteistä sarjakuvilla ja oopperalla on.

"Kun oopperassa on musiikki ja teksti, sarjakuvissa kietoutuvat yhteen kuvat ja teksti. Eroja riittää, mutta myös yhtäläisyyksiä löytyy. Oopperan ja sarjakuvan henkilökuvaukset ovat samanlaisia, molemmissa on paisuteltuja hahmoja. Ooppera on myös melodraamaa kuten supersankarisarjakuvatkin. Tosin kyllä minä mieluummin kuuntelen Wagneria kuin luen supersankaritarinoita."

"Minulla on kahtalainen asenne asiaan. Liikutun aidosti oopperoista, joita katson. Niissä kiinnostaa se aitouden ja epäaitouden suhde. Liikutun siitä että lauletaan – epäaidosti."

"Olin varmasti voinut vaikuttaa oopperani sisältöön ja toteutukseen vaikka kuinka paljon, mutta ei se ole pointtini. Halusin ihmisiä mukaan tulkintaproses-

OOPPERA SKAALA: MARSIN MESTARILAULAJAT

Ateneum-salissa sai elokuussa kantaesityksensä Matti Hagelbergin B.E.M.-albumeihin perustuva sarjakuvaoppera Marsin mestarilaulajat. Kimmo Hakolan

säveltämän oopperan esitti pieni Ooppera Skaala, ohjaus oli Karla Lopin.

Ooppera kertoo kahdesta Matti Hagelbergistä (sopraanot Anu ja Pia Komi), jotka huomaavat asuntonsa vaihtaneen paikkaa maailmankaikkeuden kanssa. Alkansa hämmästeltyään ihmisen tilaa maailmankaikkeudessa Matit saavat Junalalta käskyn lähteä Marsiin laittamaan suuren generaattorin töpseli takaisin verkkoon. Marsiin lähdetään raketilla amerikkalaisten pyhiinvaeltajien silkipytyt päässä. Marsissa suuri kukkopilli sekoittaa pyhiinvaeltajien päät soittamalla huumaavaa marsilaista kansansävelmää. Onneksi nallepario kukistaa kukkopillin ja generaattori saadaan taas toimimaan.

Hagelbergin albumeiden ystäville ovat tuttuja hänen mielikuvitukseksiaat, älykkäät tarinansa, joissa tuntuu olevan paljon syvällistä, symbolistista saromaa. Kuten albumeissa, oopperassakin oli rutkasti huumoria. Huumoristisuutta lisäsi päivätava musiikki, joka liikkui rennessansävel-

siin. Tahdoin nähdä, miten työni suodattuu heidän lävitseen. Koska sarjakuvani ovat avoimia, mihin on helppo tuoda uusia merkityksiä ilman, että ne tuntuisivat vääriä."

KUINKA KÄY HAGELBERGILTÄ KEKKONEN?

Syksyn kuluessa Hagelbergiltä ilmestyy Ranskassa Le Dernier Cri:ltä luonnoskirja Mr Mokamat. Ranskalaiset ovat muutenkin innostuneita Hagelbergistä. L'Association-kustantamo aikoo julkaista Holmenkollenin maaliskuussa 2001.

Matti on myös alkanut työstää seuraavaa albumiaan. Luvassa on Kekkonen imaginaarinen elämäkerta, jonka on tarkoitus kasvaa jopa 200-sivuiseksi. Ilmeisesti myös albumin nimeksi tulee Kekkonen.

"Tahdon kertoa tyypistä, joka on vähän kuin Kekkonen, joskaan ei reaali-maailma Kekkonen. Ala-Harjan Riikka osti mulle Kekkos-kirjan, mutta yhteydet jäänevät silti vähäiseksi. Tämä Kekkonen tulee kuolemaankin eri tavalla."

"Halusin tehdä elämäkerran miehestä, jossa on pimeä puoli. Albert Speer olisi ollut myös kiehtova aihe, mutta se on toisaalta käsiteltykin. Ja Kekkonen tapauksessa tosielämän hahmo antaa minulle mahdollisuuden leikkiä niillä käsityksillä, joita ihmisillä on aiheesta." ■

Laura Hönkasalo